

Jacob Helms († 1816), efterfulgt af Sønnen Adam Helms til 1852, dennes Søn Jacob Helms til 1866, dennes Søn, Adam Helms, til 1932, da Sønnen, den nuværende Indehaver, Jacob Helms, overtog Apoteket, en enestaaende Kongerække af Helms'er, dygtige, betydelige Mænd, der virkede til Gavn for deres By. Bogen om disse Apotekere hører til de bedste i sin Art, velskreven, solidt opbygget paa grundige Studier, Erindringer og mundtlige Meddelelser, fuld af levende Tidsbilleder.

De »Byraadsforhandlinger« og Regnskaber, som Købstæderne hvert Aar udsender, bliver efterhaanden uundværlige Haandbøger i Byernes nyere Historie. I Kolding har man de sidste Aar haft den gode Idé at indlede »*Byraadsbogen*« med en eller flere lokalhistoriske Afhandlinger; saaledes skriver 1938—39 Georg Bruun og Niels Jacobsen om to af Koldings gamle Lav, Købmændenes og Vognmændenes, og de samme Forfattere har 1938 paa Byens Bekostning udarbejdet en fornemt udstyret Bog, *Kolding Bys Segl og Vaaben*, rigt illustreret, bl. a. med Fotografi af et Brev fra c. 1250—1300 i Lybæks Stadsarkiv, udstedt af Fogden og Raadet i Kolding, men med St. Knuds Gildes Segl under, og det er dette Segl, som siden er blevet Byens officielle Segl. For Kolding Byraad har de to Forfattere i 1939 udgivet endnu en Bog, »Den danske Skole og de Collinske Skoler i Kolding«, til Minde om Christian Collin, der 1772 testamenterede Byen en Kapital til Oprettelse af en Haandgerningsskole og en »Læse-, Skrive- og Regneskole«.

Albert Thomsen.

JØRGEN OLRİK

1875—1941.

Den 4. Maj døde Jørgen Olrik. Han havde været syg over et Aar, men havde saa nogenlunde genvundet sit Helbred og havde lige genoptaget sit Arbejde paa Museet, da et Hjerteslag brat gjorde Ende paa hans virksomme Liv.

Han var den yngste af en højt begavet Søskendeflok, og den dybe Sans for vor gamle nationale Historie og for Folkekulturen delte han med sine ældre Brødre Hans Olrik og Axel Olrik.

Allerede som Student blev han ansat ved det af Bernhard Olsen stiftede »Dansk Folkemuseum«, og det blev ham, der senere som Museets Leder kom til at udforme det og tilrettelægge det som Grundlag for det videnskabelige Studium af den danske Folke-

kulturs materielle Side, og han skabte derigennem en Samling af en saadan Standard, at det følte naturligt at give den Plads som en særlig Afdeling indenfor Nationalmuseets Rammer. Han kendte sit Museum til Bunds, havde personlig katalogiseret det meste af det Stykke for Stykke, og det faldt i hans Lod to Gange at flytte det og genopstille det, først i Kunstindustrimuseets Loftsetage og senere i det nybyggede Nationalmuseum, hvor det først rigtig kom til sin Ret.

Hans videnskabelige Virksomhed var vidt spændende og kan her kun opridses i sine Hovedtræk.

Museumsarbejdet førte ham ind paa Studiet af Renæssancens og de følgende Tiders materielle Kultur, som han erhvervede sig et indgaaende Kendskab til; hans Speciale blev det danske Sølv, som han behandlede i en Række Monografier og Afhandlinger.

Han var en fremragende Latiner, og hans Oversættelse af Saxo er et Mesterværk, ikke mindst i stilistisk Henseende. Sammen med Hans Ræder har han senere udgivet Saxos latinske Tekst, og i en lang Række Afhandlinger har han drøftet Problemer indenfor Saxoforskningen. Han har desuden oversat forskellige Kildeskrifter til Danmarks gamle Historie fra Latin og i det hele med Forkærlighed dyrket Middelalderhistorien, over hvilken han har skrevet Fremstillinger til Værkerne »Det danske Folks Historie« og »Sønderjyllands Historie«.

Han har endvidere fra Latin oversat Chr. Falsters »Lærdoms Lystgaard« og Erik Pontoppidans »Fejekost til at udfeje den gamle Surdejg eller de i de danske Lande tiloversblevne og her for Dagen bragte Levninger af saavel Hedenskab som Papisme« og udgivet dem med fortrinlige Indledninger og Kommentarer og derved vist, at han tillige beherskede det 18. Aarhundredes Aandshistorie. Pontoppidans Bog hører dog nærmere til hans folkloristiske Produktion, hvis Hovedværker er hans Udgave af »Livet i Klokkergaarden« og Samlingen af ældre danske Folkebøger.

Folkemindeforskningen nærrede han særlig Kærlighed til; han havde været Styrelsesmedlem i Foreningen Danmarks Folkeminder fra dens Stiftelse i 1908, og i 1933 rykkede han op paa

Formandspladsen, som han ved en tidligere Lejlighed af personlig Beskedenhed havde vægret sig ved at indtage. Hans Beskedenhed blev dog gjort til Skamme, for hans Indsats blev af den allerstørste Betydning for Foreningen.

Ogsaa Dansk historisk Fællesforening har meget at sige ham Tak for, da han lige fra Foreningens Stiftelse har fulgt dens Virksomhed med levende Interesse og jævnlig ydet Bidrag af forskellig Art. Det skal fremhæves, at han allerede i Foreningens Meddelelshæfte 1910 (sammen med Chr. Axel Jensen) bidrog med Spørgelister om Bøndergaarde og Folkedragter, og at han ved Foreningens første offentlige Møde i Kolding 1911 holdt Foredrag om Vore Bøndergaardes Bygningsskik; ved Studiekurset 1919 gav han Vejledning i Museumskatalogisering og i Fortid og Nutid 1920 skrev han en Oversigtsartikel om danske og tyske Forskninger af sønderjysk Bygningsskik og Almuekultur siden 1864. Ikke mindst har han vist sin Interesse for Foreningen ved at lade Folkemuseets Aarsberetninger gennem en Aarrække fremkomme i Tidsskriftet.

Men der er mange af os, der personlig har meget at takke Jørgen Olrik for. Altid var han hjælpsom og imødekommende, naar man havde noget paa Hjerte. Alle, som kom i nærmere Berøring med ham, kom til at agte og elske ham.

Gunnar Knudsen.